

Logisztikai fejlesztések

Fenntartható termelés

A kedvezőtlen gazdasági helyzet hatással van a termelő vállalatokat kiszolgáló folyamatokra, így a logisztikára is. Melyek a versenyképesség megőrzésének kulctényezői? Bár a Lean szó jelentése karcsú, sovány; az semmiképpen sem egyenlő a „hagyományos” értelemben vett karcsúsítással.

A Lean által meghatározott 8 veszteségforrás (Készletek, Túltermelés, Mozgás, Szállítás, Selejt, Sérülések, Várakozás és Gyártási műveletekből eredő veszteségek) egyike sem a létszám csökkentéséről szól. Valódi Lean-környezetben az emberi munkaerő a legfőbb érték, ami fontos szereplője a problémák megoldásának. A munkatársak bevonása a fejlesztő folyamatok megvalósításába, az ehhez kapcsolódó képzések, tréningek és közös probléma-feltáró és megoldó workshopok mind-mind fontos

alapjai a sikeres Lean-alkalmazásnak. A hatékonyságnövelést és az előállítási költségek drasztikus csökkentését a Lean – és eszközrendszerre – a fenti veszteségek megkeresésével, és megszüntetésével éri el. Az így elért eredmények és megtakarítások azért lényegesek, mert nem az eleve értékteremtő – arányában minimális részt képviselő – folyamatokat próbálja javítani, hanem olyan tényezőket szüntet meg, amelyek a hosszú átfutási idők valódi okait jelentik, és eddig kidobott pénzt eredményeztek a vállalat számára.

Lean-szemlélet a logisztikában

A Lean eszközeit és módszereit a legtöbb vállalat elsősorban a terme-

lési folyamatok hatékonyságának növelése érdekében alkalmazza. Érdemes megvizsgálni, hogy ezek az elvek hogyan alkalmazhatóak az ellátási lánc mentén: logisztikai, raktári folyamatokban.

A Lean alkalmazása logisztikai környezetben sem azt jelenti, hogy próbáljunk meg új, modern raktártechnikai eszközökkel – vagy akár a targoncák felgyorsításával – jobban, gyorsabban, hatékonyabban kiszolgálni. Ezen fejlesztések beruházási költsége rendszerint magas és a megtérülésük sokszor kérdéses. A hosszú távon eredményes raktári működést a folyamatok standardizálása, hatékony teljesítménymérő rendszer bevezetése, valamint a fenntartáshoz

szükséges vezetői (Lean) szemlélet kialakítása biztosítja.

1. Egységes munkafolyamatok kialakítása

Standard Work

A hatékony munkavégzés alapja – akár csak termelési környezetben – az egységes és bevált munkamódszerek megvalósítása az adott munkakörökben, minden munkatárs számára. Cél a fizikai folyamatok átláthatóságának megteremtése, egyszerű és egyértelmű számonkérési rendszer kialakítása, az információáramlás fejlesztése (egységes műszakátadás, információ csatornák definiálása, belső kommunikációs platformok bevezetése, vizuális információ-megosztás) és a belső fejlesztések egységesítése (oktatási anyagok és munkautasítások kidolgozása).

Kulcsfontosságú területek:

- › árubeérkezés rendje
- › ki- és betárolás folyamata
- › kommissiózás
- › Kanban
- › lokációk kiosztása és kezelése
- › könyvelés folyamata és pontossága
- › göngyöleg- és hulladékkezelés
- › eszközök, berendezések tárolása és karbantartása.

Célszerű a folyamatok elkülönítése állandó (erőforrásokat folyamatosan igénylő, ezért tervezhető) folyamatokra, valamint eseti („ad-hoc” jellegű, ezért nem tervezhető) feladatokra. Jól felkészült szakemberrel, rugalmas csapattal így lehetőség nyílik az erőforrások hatékony elosztására.

Vizuális eszközök

Minél átláthatóbb egy folyamat, annál egyszerűbb az erőforrások elosztása, kevesebb információ akad el a rendszerben, és könnyebb az új dolgozók betanítása. A már említett standard műszakváltási rutin kialakításához is nélkülözhetetlen a vizualitás, amelynek alapja egy jól szerkesztett központi információs tábla.

Fontos, hogy mindig mindenki számára látható és egyértelmű legyen:

- › az aktuális erőforrás-elosztás: az egyes területek, feladatok és az ezekhez rendelkezésre álló humán erőforrások szervezése
- › a műszakátadás menete: struktúra, iránymutatás a hatékony műszakátadáshoz
- › a műszakok mérőszámai: a napi teljesítményt jelző mutatók (például: teljesített megrendelők száma, anyagkiadások száma, ki nem ürített hulladékhaladék száma, bejövő paletták mennyisége)

- › általános információk: érkező kamionok, hiányzó anyagok, gépleállások, eszközproblémák.

A jól működő raktár további fontos ismérve a rend és tisztaság. A 6S módszer nemcsak termelési és irodai környezetben, hanem a raktárban is jól alkalmazható: A szekciók, területek, termékcsaládok elkülönítésére jól használhatóak a padlóje-

lölések, színkódok, területjelzők, valamint az elvárt rend fenntartásához, speciális anyagok kezeléséhez a „jó – nem jó” fényképek. Szintén a 6S fennmaradását támogatja a takarítási gyakoriságok és feladatok tisztázása, valamint az eszközök, területek konkrét személyekhez történő rendelése (felelősségvállalás).

2. Teljesítmény-értékelési rendszer

A teljesítmény mérőszámainak meghatározása

Raktári környezetben a leggyakoribb (sokszor az egyetlen) mérőszám a (negyed)éves leltár-eltérés összege. A magas szintű raktári teljesítmény eléréséhez – csakúgy, mint a termelésben – azonban fontos a naprakész mérhetőség megteremtése.

A könnyen, gyorsan mérhető, releváns mérési pontok kidolgozása (l. fent) legalább annyira fontos, mint a havonta ellenőrizendő károkozás költsége, a karbantartási és javítási költségek és természetesen a leltárhiány. A mérőszámok nyilvánossá tétele (l. információs tábla) a legtöbb esetben motiváló eszközként működ-

dik a csapat teljesítményének növelésében.

Bónuszrendszer kialakítása

A magas szintű (egyéni és csapatszintű) teljesítmény fenntartását szolgálja a megfelelő érdekeltégi rendszer. A munkatársak teljesítményének láthatóvá tétele és értékelése, a meghatározott kompetenciák és mérőszámok alapján kialakított teljesítmény-értékelési rendszer (értékelési szempontok meghatározása, értékelési űrlapok kialakítása, teljesítmény-értékelési beszélgetések menetének meghatározása) ösztönzőleg hat a munkatársakra, és biztosítja a mutatószámok elérését.

3. Vezetői felkészültség

A Lean-folyamatok kialakítása során kulcsfontosságú kérdés, hogy a cég képes lesz-e fenntartani az elért eredményeket. Vajon a dolgozók képesek és hajlandók lesznek alkalmazni a bevezetett módszereket, működtetni az átalakított folyamatokat: megváltoztatni korábbi szokásaikat?

A bevezetett, átalakított folyamatok fenntartásában és további fejlesztésében kulcsfontosságú szerepet kap a műszakvezető: az ő felelőssége lesz az új, átalakított rendszerek működésének biztosítása (kompetencia-rendszerek kialakítása, vezetői elvárások kommunikálása, ösztönzés, motiválás, ellenőrzés, értékelő beszélgetések lefolytatása). Az ő vezetői készségein, szervezőképességén fog múlni, hogy milyen hatékonyan képes csapatát irányítani, a folyamatokat átlátni, erőforrásait tervezni, vagy azokat megfelelő rugalmassággal – akár műszak közben is – átszervezni.

Vezetői munkakör-elemzés

A vezetői szemlélet fejlesztése mellett érdemes felülvizsgálni az érintett munkaköröket is. Itt fontos az

adott munkakör céljának, szervezetben elfoglalt helyének, felelősségi körének, feladatainak, külső és belső kapcsolatainak és a munkakör betöltéséhez szükséges kompetenciák meghatározása. A nem tisztázott feladatkörök miatt legalább annyiszor találkozhatunk egymást átfedő napi tevékenységekkel, mint gádzátlan területekkel.

Fenntartható logisztika

A fenti elveket akkor valósítottuk meg igazán, ha a műszakvezetőnek a napi rutin mellett marad ideje a működő rendszer folyamatos fejlesztésére, a veszteségek / tartalékok keresésére, a megoldások bevezetésére. Ez csak úgy fog teljesülni, ha a megfelelően szabályozott folyamatainkat a meghatározott mutatók alapján rendszeresen értékeljük, mindenki számára egyértelmű célok mentén, az új dolgozók be-tanítását is megkönnyítő vizuális környezetet teremtünk és mindezt a Lean-elvek alapján folyamatosan fejlesztjük, fenntartjuk. ■

*Molnár Szabolcs / Keresztesi Zsolt
Vezető Tanácsadók*

www.e-con.hu

Alacsony készlet szintek

Rövidebb átfutási idő

Gyorsabb átállások

Kevesebb selejt

Átláthatóság

Rugalmasság

A fenntartható
fejlődésért

LEAN

Think. ▶ See. ▶ Improve.
Szemlélet. Felismerés. Fejlesztés.

e-con®

Efficiency in Consulting

▶ www.e-con.hu